

Paloheimo ym.: Ehdotukset laiksi pakkausten jätehuollosta ja valmistamisesta sekä laiksi jätehuoltolain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan säädettäväksi laki, jolla vastuu pakkausjätteistä säädetään viime kädessä tuotteen valmistajalle tai maahantuojalle sekä kaupalle. Tämä vastuu tarkoittaa velvollisuutta huolehtia pakkausten tai sen materiaalien kierrättämisestä tai kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesta hävittämisestä. Pakkauksien valmistajan tai maahantuojan on lisäksi

aina kerrottava pakkauksessa se, miten pakkaus tai sen materiaalit ovat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti kierrätettävissä tai hävitettävissä. Samalla kielletään sellaisten pakkausten valmistaminen ja maahantuonti, joita ei voida kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti kierrättää tai hävittää.

PERUSTELUT

Teollisten maiden nykyinen tuotantomalli on eräässä perustavassa suhteessa usein todettu virheelliseksi. Materiaalin yksisuuntainen virta luonnonvaroista tuotteeksi ja edelleen jätteeksi saastuttaa ympäristöämme ja kuluttaa sekä uusiutuvia että uusiutumattomia luonnonvaroja.

Ratkaisuna ongelmaan on kierrättävän tekniikan ja kierrättävän tuotantomallin laajamittainen kehittäminen ja käyttöönotto. Tällöin kaikki jätteeksi muuttuva materiaali käytettäisiin uudelleen tuotannon raaka-aineeksi. Tähän periaatteelliseen tuotantomalliin tulee vaiheittain päästä kaikkien tuotteiden kohdalla.

Ensimmäisenä tulisi puuttua sellaisten tuotteiden uudelleenkäyttöön, joiden määrä on suuri ja käyttöikä vähäinen. Näitä tuotteita ovat erityisesti pakkaukset. Pakkausten kierrätys tai uudelleenkäyttö onnistuu kuluttajan kannalta parhaiten siten, että kuluttaja voi aina palauttaa pakkauksen tavalla tai toisella siihen paikkaan, josta sen on saanutkin. Tällöin pakkauksen voisi palauttaa heti ostamisen yhteydessä tai myöhemmin samaan myymälään, joka sitä on tuotteen pakkaamiseen käyttänytkin.

Jotta myymälät eivät joutuisi vaikeuksiin suurten pakkauskäärien vuoksi, tulee myymä-

löillä olla vastaava oikeus niiden tukkuportaan, valmistajan, maahantuojan tai pakkausten tuottajan suhteen. Tällöin kaikki pakkaukset voitaisiin palauttaa lopulta alkuperäiselle valmistajalle tai maahantuojalle.

Pakkausten muoto ja materiaali tulisi suunnitella sellaiseksi, että niiden uudelleenkäyttö tai hävittäminen ympäristöä haittaamatta on aina mahdollista. Vaihtoehtoisia pakkausmateriaaleja ovat esimerkiksi sellaiset, joiden kuluminen on vähäistä, jotka voidaan polttaa saamatta aikaan haitallisia kaasuja, jotka maatuvat kohtuulliseksi katsottavassa ajassa tai jotka sellaisenaan kelpaavat tuotannon raaka-aineeksi.

Jotta kuluttaja ja pakkauksen myyjä tietäisivät, miten pakkaus on hävitettävissä tai käytettävissä uudelleen, tulisi jokainen pakkaus varustaa selkeällä merkinnällä, josta ilmenisi pakkauksen käyttötapa sen jälkeen, kun sitä ei enää tarvita tuotteen suojelemiseksi tai kuljettamiseksi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**pakkausten jätehuollosta ja valmistamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala. Tätä lakia sovelletaan kaikkiin Suomessa myytävien tuotteiden pakkauksiin sekä Suomessa valmistettaviin pakkauksiin.

2 §

Pakkausten jätehuolto on hoidettava kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti siten, että jätteet voidaan käyttää uudelleen tai muutoin hyödyksi ja ettei jätteistä aiheudu haittaa ympäristölle.

3 §

Pakkausjätteellä tarkoitetaan tässä laissa itse myytävän tuotteen mukana olevaa päällystä, täytettä, uloketta tai muuta vastaavaa, joka ei olennaisesti kuulu itse tuotteeseen.

4 §

Jätehuollolla tarkoitetaan tässä laissa jätteen keräilyä, kuljetusta, vastaanottoa sekä väliaikaista varastointia, ympäristölle haitattomaksi tekemistä, uudelleenkäyttöä ja näihin rinnastettavaa muuta käsittelyä.

5 §

Vastuu pakkausten jätehuollosta kuuluu pakkausten valmistajille ja myyjille, tuotteen pakkaajille, pakkausten maahantuojuille sekä pakattujen tuotteiden myyjille siten kuin tässä laissa säädetään.

Tuotteen myyjä on velvollinen ottamaan vastaan pakkausjätteen myyntipaikassaan tai järjestämään pakkausten keräilyn kodeista.

Myyjällä on oikeus palauttaa pakkaukset joko pakkauksen tuottajalle, maahantuojuille tai tuotteen pakkaajalle tai tukkuliikkeelle tai muulle taholle, jolta myyjä on tuotteen ostanut sen

mukaan mitä asiasta on myyjän ja tukkuliikkeen tai muun sopimustahon kanssa sovittu. Jos myyjä ei käytä tässä momentissa tarkoitettua oikeuttaan pakkausten palauttamiseen, on myyjä velvollinen huolehtimaan pakkausten tämän lain mukaisesta jätehuollosta. Tämän momentin oikeus pakkausten palauttamiseen sekä vaihtoehtoinen velvollisuus niiden jätehuollosta vastaamiseen koskee myös tukkuliikettä tai muuta sopimustahoa sekä tuotteen pakkaajaa.

Ellei asiasta ole toisin sovittu, on pakkausten tämän lain mukaisesta jätehuollosta viime kädessä vastuussa pakkauksen valmistaja tai maahantuoja.

6 §

Suomessa myytävien tuotteiden pakkauksien tulee olla sellaisia, että niiden jätehuolto voidaan tämän lain mukaisesti järjestää. Pakkauksissa tulee olla suomen- ja ruotsinkielinen selostus siitä, miten pakkaus on tämän lain mukaisesti hävitettävissä.

7 §

Asetuksella voidaan säätää tarkempia säännöksiä siitä, mitä tämän lain mukainen jätehuolto eri materiaalien osalta tarkoittaa.

8 §

Joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomitava, jollei muualla ole säädetty ankarampaa rangaistusta, pakkausjätehuoltorikoksesta sakoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

9 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 1991.

2.

Laki**jätehuoltolain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 31 päivänä elokuuta 1978 annetun jätehuoltolain (673/78) 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 13 päivänä helmikuuta 1981 annetulla lailla (117/81) ja 24 päivänä tammikuuta 1986 annetulla lailla (65/86), uusi näin kuuluva 4 momentti:

1 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1991.

Tätä lakia ei sovelleta pakkausten jätehuoltoon siltä osin kuin siitä on säädetty laissa pakkausten jätehuollosta ja valmistamisesta.

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 1991

Eero Paloheimo
Heidi Hautala
Ulla Anttila

Erkki Pulliainen
Pekka Räty
Paavo Nikula

Hannele Luukkainen
Raimo Vistbacka
Outi Ojala

